

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ,
ФІНАНСІВ ТА ПРАВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ**

**STRATEGIC PRIORITIES FOR THE DEVELOPMENT OF THE
ECONOMICS, ACCOUNTING, FINANCE AND LAW
IN UKRAINE AND THE WORLD**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 2
Part 2**

**23 січня 2020 р.
January 23, 2020**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

СЕКЦІЯ 2

SECTION 2

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ
ECONOMICS AND MANAGEMENT OF
THE NATIONAL ECONOMY

УДК 330.101.54

Гуменна Ю. Г.

канд. екон. наук, старший викладач
кафедри фінансів і підприємництва,
Сумський державний університет,

Дворянова Т. В.

здобувач вищої освіти,
Сумський державний університет

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА В КОНТЕКСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Для більшості секторів вітчизняної економіки характерний високий рівень тінізації фінансових транзакцій. В умовах становлення України як розвиненої держави постає необхідність у формуванні заходів щодо зниження відсотку прихованих та незаконних транзакцій.

Дослідженням проблематики та особливостей процесів тінізації фінансово-економічних операцій присвячені роботи багатьох науковців та фінансистів-практиків: Варналій З. С., Герасименко Л. В., Барилюк Т. М., Возьний К. З., та ін.

На сьогоднішній день рівень тіньової економіки в Україні становить 47,2 % [1], тоді як у передових країнах цей показник становить від 7 до 15 % [2]. Наприклад, рівень тіньової економіки в Польщі становить 25 % [2]. Для роздрібної торгівлі та будівництва характерні найбільші обсяги тіньових операцій (більше 50 %) порівняно з іншими секторами економіки [3].

Ключовими компонентами тінізації фінансових транзакцій виступають: приховування реальних обсягів доходів від бізнесу; штучне заниження фактичної кількості офіційно найманих суб'єктом господарювання працівників; приховування реальних обсягів заробітної плати до виплат. Так, приховування фактичних доходів від підприємницької діяльності займає найбільшу частку тіньових фінансових транзакцій (40 % не задекларованих доходів економічних суб'єктів зафіксовано у 2017 – 2018 роках). Навмисно прихована кількість офіційно найманих працівників складає 35 % в 2018 році. Незважаючи на той факт, що приховування обсягів виплат реальної заробітної плати складає найменшу частку серед складових компонентів тіньового сектору економіки, обсяги неофіційно виплаченої зарплати становлять 45 % від всієї виплаченої заробітної плати [3].

Вважаю, що кроком уперед для України було б запровадження деяких обмежень в контексті детінізації економіки, що функціонують у Польщі, а саме: заборона господарської діяльності осіб, які вчинили податковий злочин і застосування кримінальної відповідальності до порушників авторських прав.

Цікавою є практика європейських країн в контексті роботи урядових організацій – лояльне ставлення до думки підприємців, профільних асоціацій та громадськості, що відображається у формі затвердження законодавчої бази, що дійсно мотивує до розвитку, збагачення та розбудови бізнесу економічних суб'єктів.

Досвід розвинених країн засвідчує ефективність реалізації політики поступової детінізації економіки. Наприклад, показовою є польська практика – молоді підприємці віком до 27 років звільняються від сплати податків. Це мотивує активних та амбітних підприємців залишитися в своїй країні та здійснювати там підприємницьку діяльність.

Отже, врахування досвіду та практики реалізації підприємницької діяльності в європейських країнах демонструє приклад впровадження для України ефективної політики детінізації сектору економіки.

Список літератури

1. Рівень тіньової економіки в Україні становить 47,2 % від ВВП. *Укрінформ*. 2020. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2797596-riven-tinvoi-ekonomiki-v-ukraini-stanovit-majze-polovinu-vid-vvp.html>.
2. Колесніченко О. Тіньова економіка України досягає 45 % – МВФ. *Економічна правда*. 9 лютого 2018. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/news/2018/02/9/633941/>.
3. Прес-релізи та звіти: Тіньова економіка в Україні. Результати дослідження 2019 року: [сайт]. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=897&page=1>.

УДК 351.354:504:33(87)

Ільїна М. В.

д. е. н., с. н. с.,

провідний науковий співробітник відділу проблем економіки земельних і лісових ресурсів, ДУ “Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України”,

Шпильова Ю. Б.

д. е. н., с. н. с.,

старший науковий співробітник відділу проблем економіки земельних і лісових ресурсів, ДУ “Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України”

**ІНСТИТУЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ФОРМУВАННЯ
СПРОМОЖНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ІЗ
УРАХУВАННЯМ СОЦІОЕКОЛОГІЧНИХ ІМПЕРАТИВІВ**

Формування спроможних територіальних громад є передумовою створення економічно потужної держави. В умовах децентралізації влади основним осередком самоорганізації життєдіяльності спільнот стає громада, ефективність діяльності якої залежить не лише від наявних ресурсів та активів, але й значною мірою від цінностей, принципів та норм, які є спільними для членів громади та визначають їх економічну поведінку та діяльність. У соціальному й екологічному відношенні відображенням таких цінностей та принципів є пануючі у суспільстві соціоекологічні імперативи.

Під інституційним забезпеченням реалізації соціоекологічних імперативів слід розуміти сукупність форм організації управлінської діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування з метою реалізації конкретних функцій та досягнення визначеної мети. Інституціоналізація у місцевому самоврядуванні – це процес перетворення норм, правил та цінностей, які сповідують учасники такого врядування, у певні інститути – тобто форму організації відносин, де управлінська діяльність та контроль за її ефективністю здійснюється на основі зазначених цінностей. Результатом цього процесу є об’єктивізація інституту місцевого самоврядування. Інституціоналізація реалізації соціоекологічних імперативів є безупинним процесом, основними послідовними складовими якого є поява і утвердження неформальних правил, спрямованих на підвищення ефективності соціальної системи, оформлення і закріплення у законодавчих актах вже більш-менш усталених у суспільстві норм та формування механізму їх дотримання.

Враховуючи основні положення інституціоналізму Т. Веблена, зазначимо, що посилення регуляторної ролі інституціонального середовища призводить до формування інститутів, які у свою чергу прискорюють утворення спроможних територіальних громад. Зокрема, досягненню визначених стратегічних орієнтирів, на нашу думку, сприятиме удосконалення і зміцнення інститутів, відповідальних за таку діяльність, як комплексне стратегічне планування, що є основою ефективного управління та посилює цільову орієнтацію його складових; стратегічний моніторинг як інструмент аналізу ефективності